

רוטיקה – זו לא מילה גסה

אימפריית החושים הוא אכן סרט על מין. זו אלא אינולת מתחסרת לטעון אחרת, או עמיד פנים, שאפשר להסתיר את המין מאחרי ה-סצנות קצרצרות בסרט, שבהן אינו תופס זום מרכזי. האם זאת סיבה מספקת לאסור את תנוה או שמא צריך לאמץ את העמדה שכל ושמחיל ונגמר במין הוא פורנוגרפיה, ולכן ור להצגה? במקרה כזה, חיי אדם הם פורנוגרפיה אחת ארוכה, אסורה בהחלט להצגה. אימפריית החושים הוא סרט על אובססיה לאהבה, ההולכת וגוברת עד כדי כך שהיא וצה את עצמה בשלמות בתוך המוות. תרגומה שוט, הנקי והטהור ביותר של האהבה, בשפה יתית. זו הארטיקה. נא לא להסמיק, לגמגם א להסתתר. ארטיקה אינה מילה גסה, אלא אם היא הופכת להיות כזאת באוזני השומע אותה. לי משום שזה יכול להיות טהור ונקי כל-כך, זו בסרט זה, מצא אחד מאבות הפילוסופיה

טאצווה פוגי ואיקו מאטצורה ב. אימפריית החושים של נגיסה אושימה מאגר התחושות של המין האנושי

גיבורי אימפריית החושים אובססיה המסתיימת במוות

מורנית, לאקאן, את הצורך להגדיר את אימפריית החושים, כאחד הסרטים הצנועים יותר שראה בימי חייו.

ימיה בנינים הישראליים. הבימאי נגיסה אושימה, הוא תוצר של תרבות שונה שלנו. לא צריך להיות חכם גדול כדי לקבוע את, הרי האי-פאני. ולא צריך להיות חכם גדול כדי למצוא קירבה בין סרט זה ובין כתביו של יקו משימה. המלח שחזר מן הים, אשר עוכר וקולנוע בהתחסרות מערבית ואושר להקרנה ישראל. לצורך זה צריך רק לקרוא את כתביו של משימה.

אפשר למצוא סימוכין רבים לגישתו של אושימה לאהבה, למין ולקירבה של השניים אל המוות, גם בתרבות המערב. משום מה, יש רושם שהמאקרו היסאד חדל להיות שם אסור תירגמו אותו אפילו לשפת הקודש. רבים זכורים שהצדתי ג'ורג' באטאי, שכתביו הם אילו השראה ישירה לסרט הזה, הוא אחד וחשובים בין הוגיהרעות של תקופתנו, במיוחד גיתוח מקומה של ארטיקה בתרבות המערבית. כל זה רושם, כמובן, מידה מסוימת של זשכלה ועד כמה שהחוק מגיע, חברות בוועדה לביקורת מחזות וסרטים (בלעז צנזורה) אינה אחייבת רמה תרבותית כלשהי. כעצם, זה כרוך יק ביכולת הצנזור לקבוע מהן הנורמות המוסריות של החברה שבתוכה הוא חי, ולאסור כל מה שחורג מן הנורמות האלה.

אם הצנזורים מחליטים שמדינת ישראל עדיין שרויה בימיה בנינים מבחינה תרבותית, או כל מה שחורג מן המוסר והמדידות הטובות של ימיה בנינים, מועד להחרם.

מין כפול חן. לכן, אין טעם להסביר להם את

ימים של עופרת מצליח במשימה, דווקא משום שהוא אינו מתיימר להגיע למסקנות מרחיקות לכת או להביא קביעות פסקניות לכאן או לכאן. זהו בראש ובראשונה סיפור אישי, על מערכת היחסים שבין שתי אחיות. באמצעות הסיפור האישי הזה משתקף מצב של חברה במשבר, במקרה זה החברה הגרמנית, אבל בשינויים קטנים אפשר לראות תופעות רומות בארצות רבות אחרות במערב. דווקא משום שפונטרוטה מקדישה תשומת-לב מירבית למישור האישי, ומטפלת באהבה ובאהדה רבה בשתי הגיבורות שלה, גם כאשר אינה מסכימה עם מעשיהן, הופכות ההשלכות של הסיפור הזה ממשיות ואמינות יותר, מכפי שהן בסרטים פוליטיים שיגרתיים, אשר כל עיסוקם להטיף מוסר לצופים.

באדר-מיינהוף. מקור העלילה במעשה שהיה, והוא נוגע לשתי אחיות שהיו מוכרות מאוד בגרמניה. גורדון אנסלין נימנתה עם כוכבות כנופיית באדר-מיינהוף, ומצאה את מותה ככלא בנסיבות חשודות. הרשויות טענו שהתאבדה, אבל חלק גדול מן השמאל הגרמני האמין כי "עזרו" לה להתאבד. אחותה של גורדון, כריסטיאן, חקרה את הפרשה במשך שנים, והוציאה לאור ספר, המנסה להוכיח, שאחותה לא שמה קץ לחייה ושכל הסימנים מעידים כי המיסדר היה מעוניין לסלק רמות מביכה וטורדנית זו, ועשה זאת בטכניקה שמזכירה את טחנות-הצדק של הנאצים.

הקשר הראשון של מאגרתה פונטרוטה עם שתי האחיות היה עוד בתקופה שעברה כשחקנית וגילמה על הכימה, במחזה אקטואלי, את רמותה של גורדון. היה זה בסוף שנות ה-60, כאשר מחאות הסטודנטים של 68 גלשו במהירות לתופעה של טירור עירוני, אשר טען בקול-י קולות כי הוא משרת רעיונות אידיאולוגיים נעלים, ולמענם, מותר להשתמש בכל האמצעים בפעם השניה נתקלה פונטרוטה באחיות אנסלין, או ליתר דיוק בכריסטיאן, בסוף שנות ה-70. בעלה של השחקנית (שהיתה בנתנים לבנימית), פולקר שלנדרוף, וידידו אלכסנדר קלוגה, הכינו באותו הזמן אפיונורה, שעתידיה היתה להשתלב בסרט קבוצתי בשם גרמניה בסתיו. באותה האפיונורה, יצאו השניים לצלם את הלוחית של גורדון אנסלין ואת התגובות של האוכלוסיה הגרמנית – מן הימין ומן השמאל – על מותה. פנישה חזרות זו עם גורלן של האחיות, הצית בבנימית את הרצון לטפל בנושא שנראה לה חשוב ובווער, בתוך החברה שבה היא חיה.

חשש לסיבוכים. אם יוליאנה ומאריאנה, שתי האחיות בסרט של פונטרוטה, אינן זהות לחלוטין לאחיות אנסלין, ואם העלילה אינה שיחזור מדויק של קורותיהן, אין זה רק מתוך חשש לסיבוכים מישפטיים אפשריים עם כל הרמויות שהיו קשורות לגורל השתיים.

בארברה סוקובה בתפקיד גורדון ויוטה לאמפה בתפקיד אחותה האחיות הקולנועיות יוליאנה ומארינה

מדוע סירטי מין שמציגים את האהבה כפעולה מיכאנית בלבד מותרים להצגה ואילו סרט שרואה ביחסי-מין חלק בלתי-נפרד מן החוויה האנושית ומנסה להבין אותם, אסור להצגה? אביריה-מוסר הזאת, שתפקידה להחליט מה טוב לזולת ומה רע לו? האם זה מרגיע משהו שיש כלבי-שמירה הדואגים לשקט הנפשי של הציבור? אם כן, שיתירו להם סמכויות ייעוץ, ושיטלו מהם את המיספריים. יאמרו מה מויק, לרעתם, ומה מועיל, מה מסוכן ומה מומלץ, וישאירו בידי הצופים את זכות ההחלטה הסופית.

סרטים

עצב אהבה וטירור

מאגרתה פונטרוטה טוענת, בעקשנות רבה, שסירטה ימים של עופרת אינו סרט על טירור. יכול מאד להיות שהיא צודקת, אבל אם הוא זכה לפני שנתיים בפרס הגדול בפסטיבל הסרטים של ונציה, ואם הוא עורר עניין רב בכל רחבי העולם, הרי זה, בלי שום ספק, מפני שהוא עוסק בטיירור. גם אם אין הטיירור הנושא המרכזי בסרט, אין ספק שצילו מטיל משקל כבד על כל העלילה ומזכיר פעם נוספת, עד כמה קשה לטפל בנושא הסבוך הזה בצורה סבירה, שקולה ואינטליגנטית, מבלי להיחסף לעמדה קיצונית ופשטנית.

שאינו קשור מיידית ליחסים שביניהם, את הדרך הבלתי-נמנעת שמוכילה, באלפי רמוזים, המתבהרים והולכים, אל הסוף, שספק אם הוא טרגדיה או אפואיאוזה של האהבה בשיאה. אין טעם להרבות את הדיבור על העובדה שהסרט משחזר פרשה אמיתית שהתרחשה ביפאן ב-1936, ועל כך שדמותה של סרה, האשה בסרט, היא מעין גיבורה לאומית שם, משום שהעזה בתקופה של ריכוז מוסרי, ללכת עד הסוף בדרך שבחרה לעצמה. בסצנה קצרצרה בה רואים חיילים הצועדים ברחוב. סצנה זו יכולה להוכיח, למי שמכיר את העובדות ההיסטוריות, כי זו היתה תקופת מרד הנפל של הקצינים היפאנים הצעירים בשילטון.

אין טעם להזכיר את כל אלה, באוזני מי שמודר מוסר של סרט לפי מיספר המישגלים שבו. בסרט הזה אומנם יש הרבה מאוד מישגלים, אבל מי שטען כי יש בכך משוה מגירו היצרים, סובל כנראה חמורות מבעיות אישיות. אושימה מתאר התעלסויות אלה כפולחן, פולחן שאימתו הולכת וגדלה ככל שכבוד יותר עד כמה אין מנוס מן הסוף שאליו חותר הסרט. זהו פולחן לכבוד העוצמה האדירה והאימה גם יחד, המסתתרת במאגר התחושות של המין האנושי. גם אם לא הבינו הצנזורים את כל רבדיו של הסרט, מדוע אימפריית החושים אסור להקרנה ואילו גרון עמוק (שהוצג בקולנוע מרכז) מותר.